

ระเบียบคณะกรรมการนโยบายและกำกับการบริหารหนี้สาธารณะ

ว่าด้วยหลักเกณฑ์การบริหารหนี้สาธารณะ

พ.ศ. ๒๕๖๑

โดยที่ในการบริหารหนี้สาธารณะจำเป็นต้องมีกรอบและหลักเกณฑ์เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมาตรา ๓๕ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดให้คณะกรรมการนโยบายและกำกับการบริหารหนี้สาธารณะ โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารหนี้สาธารณะ นอกจากนั้น เพื่อประโยชน์ในการจัดทำแผนการบริหารหนี้สาธารณะและการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง มีความจำเป็นต้องกำหนดให้หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานในกำกับดูแลของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และสถาบันการเงินภาครัฐ จัดทำและส่งข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนการบริหารหนี้สาธารณะมายังสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ คณะกรรมการนโยบายและกำกับการบริหารหนี้สาธารณะ โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการนโยบายและกำกับการบริหารหนี้สาธารณะว่าด้วยหลักเกณฑ์การบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“โครงการพัฒนา” หมายความว่า โครงการพัฒนาตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

“โครงการ” หมายความว่า โครงการอื่นนอกเหนือจากโครงการพัฒนาที่มีวัตถุประสงค์และเป้าหมาย มีระยะเวลาการดำเนินการที่ชัดเจน ซึ่งกระทำโดยหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานในกำกับดูแลของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือสถาบันการเงินภาครัฐ และให้หมายความรวมถึงโครงการลงทุนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกู้ยืมเงินต่อจากกระทรวงการคลังด้วย

ข้อ ๔ ให้ประธานกรรมการนโยบายและกำกับการบริหารหนี้สาธารณะรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

หมวด ๑

กรอบวินัยการคลังในการบริหารหนี้สาธารณะ

ข้อ ๕ การบริหารหนี้สาธารณะต้องมีความสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ และเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารหนี้สาธารณะ

ข้อ ๖ ให้สำนักงานจัดทำกลยุทธ์การบริหารหนี้สาธารณะระยะปานกลาง ๕ ปี และจัดทำกรอบการบริหารหนี้ (Portfolio Benchmark) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ต้นทุนและความเสี่ยงในการบริหารหนี้ของรัฐบาลและหนี้ที่เป็นภาระต้องประมาณ โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วย ความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยน ด้านอัตราดอกเบี้ย และด้านการปรับโครงสร้างหนี้ เพื่อเสนอคณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบ และให้มีการพิจารณาทบทวนกลยุทธ์การบริหารหนี้สาธารณะระยะปานกลาง และกรอบการบริหารหนี้ (Portfolio Benchmark) เพื่อเสนอให้คณะกรรมการพิจารณาทุกปี

ข้อ ๗ ให้รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานในกำกับดูแลของรัฐดำเนินการวิเคราะห์ต้นทุนและความเสี่ยงในการบริหารหนี้ตามแนวทางที่สำนักงานกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ และให้หน่วยงานดังกล่าวรายงานผลการวิเคราะห์ต้นทุนและความเสี่ยงดังกล่าวต่อสำนักงานเพื่อรายงานให้คณะกรรมการทราบ

ข้อ ๘ ให้สำนักงานจัดทำหลักเกณฑ์การวิเคราะห์แหล่งเงินลงทุนและแนวทางการระดมทุนสำหรับโครงการพัฒนาหรือโครงการ เพื่อเสนอให้คณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อประโยชน์ในการเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับแหล่งเงินลงทุนสำหรับโครงการพัฒนาหรือโครงการ

ข้อ ๙ ห้ามกระทรวงการคลัง หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานในกำกับดูแลของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ กู้เงินเพื่อนำมาชำระคืนดอกเบี้ยจ่ายที่ครบกำหนด เพื่อเป็นการรักษาวินัยการเงินการคลังของประเทศ

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานในกำกับดูแลของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจไม่มีความสามารถในการชำระคืนดอกเบี้ยจ่ายที่ครบกำหนด ให้หน่วยงานนั้นเสนอเหตุผลความจำเป็น แนวทางการแก้ไขปัญหา และแผนการบริหารหนี้ที่ชัดเจนต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

หมวด ๒

การจัดทำแผนการบริหารหนี้สาธารณะ

ข้อ ๑๐ ให้หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานในกำกับดูแลของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และสถาบันการเงินภาครัฐส่งแผนความต้องการเงินกู้สำหรับโครงการพัฒนาหรือโครงการที่จะมีผลเป็นการก่อหนี้สาธารณะในระยะ ๕ ปีถัดไปให้สำนักงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามแบบที่สำนักงานกำหนดภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อใช้ในการประมาณการความต้องการการกู้เงินและการบริหารหนี้สาธารณะของประเทศในระยะปานกลาง ๕ ปี

ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติวิเคราะห์โครงการพัฒนาที่จะใช้เงินกู้และจัดส่งให้สำนักงานเพื่อใช้ในการกำหนดกรอบการบริหารหนี้สาธารณะ

ให้สำนักงานจัดทำแผนความต้องการเงินกู้ระยะปานกลาง และจัดลำดับความสำคัญของโครงการพัฒนาที่จะใช้เงินกู้เสนอคณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบพร้อมกับการเสนอแผนการบริหารหนี้สาธารณะประจำปีงบประมาณ และให้พิจารณาทบทวนแผนความต้องการเงินกู้ดังกล่าวทุกปี

ข้อ ๑๑ การจัดทำแผนความต้องการเงินกู้ระยะปานกลางและแผนการบริหารหนี้สาธารณะประจำปีงบประมาณ ให้สำนักงานพิจารณาแหล่งเงินลงทุนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อ ๘

การจัดทำแผนการบริหารหนี้สาธารณะประจำปีงบประมาณ ให้สำนักงานพิจารณาการกู้เงิน การค้าประกัน การให้กู้ต่อ หรือดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับหนี้สาธารณะของกระทรวงการคลัง หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และสถาบันการเงินภาครัฐ ตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) การกู้เงิน

(ก) การกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณหรือเมื่อมีรายจ่ายสูงกว่ารายได้ ให้กระทรวงการคลังดำเนินการ โดยคำนึงถึงประมาณการรายได้และแผนการเบิกจ่ายเงินงบประมาณในปีงบประมาณนั้นด้วย

(ข) การกู้เงินเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินโครงการพัฒนา ให้เป็นตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

๑) มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๒) มีรายงานการศึกษาความเหมาะสมด้านเทคนิค เศรษฐกิจ สังคม การเงิน หรือรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

๓) คณะรัฐมนตรีอนุมัติให้ดำเนินโครงการพัฒนา หรือผ่านการพิจารณาจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๔) มีความพร้อมในการดำเนินการตามโครงการพัฒนาและแผนการกู้เงินที่เสนอไว้

(ค) การกู้เงินเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินโครงการ ให้เป็นตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

๑) คณะรัฐมนตรีหรือผู้มีอำนาจอนุมัติตามกฎหมายจัดตั้งได้อนุมัติให้ดำเนินโครงการ

๒) เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในวรรคสอง (๑) (ข) ๑) ๒) และ ๔)

(ง) การกู้เงินเพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินกิจการทั่วไป หรือปรับโครงสร้างหนี้ ให้สำนักงานพิจารณาตามความจำเป็นเหมาะสม และสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

(๒) การค้าประกันของกระทรวงการคลัง ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงการคลังว่าด้วยการค้าประกันการชำระหนี้ของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และสถาบันการเงินภาครัฐ

(๓) การให้กู้ต่อแก่หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานในกำกับดูแลของรัฐ รัฐวิสาหกิจ สถาบันการเงินภาครัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วยการให้กู้ต่อของกระทรวงการคลัง

(๔) กรอบวงเงินการค้าประกันและการให้กู้ต่อของกระทรวงการคลังตาม (๒) และ (๓) ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการว่าด้วยหลักเกณฑ์และกรอบวงเงินการค้าประกันและการให้กู้ต่อแก่รัฐวิสาหกิจหรือสถาบันการเงินภาครัฐ

ข้อ ๑๒ ในการจัดทำแผนการบริหารหนี้สาธารณะประจำปีงบประมาณ ให้สำนักงานพิจารณาหลักเกณฑ์การกู้เงินของรัฐวิสาหกิจที่ไม่ได้ทำธุรกิจให้กู้ยืมเงิน ธุรกิจบริหารสินทรัพย์ หรือธุรกิจประกันสินเชื่อ โดยต้องมีฐานะทางการเงินที่มั่นคง หรือมีความสามารถในการชำระหนี้ได้ ซึ่งต้องมีสัดส่วนความสามารถในการหารายได้เทียบกับภาระหนี้ของกิจการนับแต่มีการก่อหนี้ในอัตราไม่ต่ำกว่าหนึ่ง

รัฐวิสาหกิจตามวรรคหนึ่งที่มีความจำเป็นต้องกู้เงินแต่ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้ ให้รัฐวิสาหกิจนั้นเสนอเหตุผลความจำเป็น แนวทางการแก้ไขปัญหา และแผนการบริหารหนี้ที่ชัดเจนต่อคณะกรรมการเพื่อเสนอความเห็นประกอบการขออนุมัติการกู้เงินต่อคณะรัฐมนตรี

ข้อ ๑๓ ให้สำนักงานเสนอแผนการบริหารหนี้สาธารณะประจำปีงบประมาณต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี โดยในแผนการบริหารหนี้สาธารณะประจำปีงบประมาณ อย่างน้อยต้องครอบคลุมในเรื่องดังต่อไปนี้ การกู้เงินและการค้าประกัน การชำระหนี้ การบริหารหนี้คงค้าง หรือการดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับหนี้สาธารณะ

เพื่อประโยชน์ในการจัดทำแผนการบริหารหนี้สาธารณะตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ให้สำนักงานประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานในกำกับดูแลของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และสถาบันการเงินภาครัฐ เพื่อรวบรวมแผนการกู้เงินและการบริหารหนี้ที่จะกระทำในปีงบประมาณนั้น ตามแบบที่สำนักงานกำหนดภายในเดือนมีนาคมของทุกปี

(๒) ให้สำนักงานศึกษาสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและภาวะตลาดการเงินทั้งในและต่างประเทศ ฐานะการเงินการคลังของประเทศ เพื่อกำหนดกรอบการบริหารหนี้สาธารณะตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๑ กรอบวินัยการคลังในการบริหารหนี้สาธารณะ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการ

(๓) ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยจัดส่งรายงานสถานะและภาระหนี้ต่างประเทศ ข้อมูลประมาณการความต้องการถือครองตราสารหนี้ภาครัฐและให้สินเชื่อภาครัฐ และมูลค่าการส่งออกสินค้าและบริการให้สำนักงานเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการ

หมวด ๓

การดำเนินการและการปรับปรุงแผนการบริหารหนี้สาธารณะ

ข้อ ๑๔ เมื่อคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติแผนการบริหารหนี้สาธารณะประจำปีงบประมาณแล้ว ให้สำนักงานดำเนินการกู้เงินและบริหารหนี้สาธารณะให้เป็นไปตามหลักวินัยการคลังตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๑ กรอบวินัยการคลังในการบริหารหนี้สาธารณะ และสอดคล้องกับกรอบการบริหารหนี้ (Portfolio Benchmark) ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ รวมถึงกำกับติดตามให้หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานในกำกับดูแลของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และสถาบันการเงินภาครัฐปฏิบัติตามข้อผูกพันและกรอบวงเงินที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติไว้

ข้อ ๑๕ กรณีที่มีความจำเป็นต้องปรับปรุงแผนการบริหารหนี้สาธารณะระหว่างปี ให้สำนักงานพิจารณาความเหมาะสมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในหมวด ๒ การจัดทำแผนการบริหารหนี้สาธารณะ และดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) กรณีไม่เกินกรอบวงเงินที่ได้รับการอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการและรายงานคณะรัฐมนตรีทราบ

(๒) กรณีเกินกรอบวงเงินที่ได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีให้เสนอคณะกรรมการเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติ

(๓) กรณีโครงการพัฒนาหรือโครงการที่ไม่ได้บรรจุไว้ในแผนการบริหารหนี้สาธารณะให้เสนอคณะกรรมการเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติ

ข้อ ๑๖ ภายใต้บังคับข้อ ๑๕ เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติแผนการบริหารหนี้สาธารณะประจำปีงบประมาณแล้ว ห้ามมิให้ก่อหนี้นอกเหนือจากที่ได้รับอนุมัติตามแผน เว้นแต่กรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนต้องกู้เงินเพื่อปรับโครงสร้างหนี้สาธารณะ ให้หน่วยงานนั้นแจ้งต่อสำนักงานภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ดำเนินการดังกล่าวเพื่อให้สำนักงานรายงานคณะกรรมการทราบ และรายงานต่อคณะรัฐมนตรี

หมวด ๔

การกำกับติดตามและการประเมินผล
และการรายงานผลการบริหารหนี้สาธารณะ

ส่วนที่ ๑

การกำกับติดตามและการประเมินผล

ข้อ ๑๗ เพื่อให้การดำเนินการตามแผนการบริหารหนี้สาธารณะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้สำนักงานกำกับ ติดตามการใช้จ่ายเงินกู้และการบริหารโครงการพัฒนาหรือโครงการ เพื่อรายงาน ความคืบหน้า ผลการดำเนินงานการเบิกจ่ายเงินกู้ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขที่เหมาะสม เสนอต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณา

ข้อ ๑๘ ให้หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานในกำกับดูแลของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และสถาบัน การเงินภาครัฐ จัดส่งข้อมูลอย่างน้อยในเรื่องดังต่อไปนี้ให้สำนักงาน

(๑) รายงานผลการกู้เงิน การเบิกจ่ายเงินกู้ และความก้าวหน้าของโครงการพัฒนาหรือ โครงการ รวมทั้งรายงานผลการบริหารหนี้เงินกู้ ตามแบบที่สำนักงานกำหนดภายในวันที่เจ็ดของเดือน ถัดไป

(๒) ในกรณีที่โครงการพัฒนาหรือโครงการใดดำเนินการแล้วเสร็จ ให้จัดทำรายงานผลสำเร็จ ของโครงการดังกล่าว โดยแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ประโยชน์ที่ได้รับ และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นตามแบบที่สำนักงานกำหนด

ข้อ ๑๙ ให้สำนักงานจัดทำหลักเกณฑ์และแนวทางการติดตามและการประเมินผลโครงการ พัฒนาและโครงการ รวมทั้งแผนการติดตามและการประเมินผลโครงการพัฒนาและโครงการประจำปี งบประมาณ เสนอคณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบ และรายงานผลการติดตาม และการประเมินผลดังกล่าวให้คณะกรรมการทราบ

ข้อ ๒๐ ตามแผนการบริหารหนี้สาธารณะประจำปีงบประมาณ หากหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานในกำกับดูแลของรัฐ รัฐวิสาหกิจ สถาบันการเงินภาครัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ไม่ใช้จ่ายเงินกู้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ไม่ปฏิบัติตามกรอบที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติไว้ ปฏิบัติขัดกับ ข้อกำหนดหรือระเบียบปฏิบัติของทางราชการ หรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบนี้ในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ ให้สำนักงานทักท้วงไปยังหน่วยงานนั้นเพื่อให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในระยะเวลาที่กำหนด และหากหน่วยงานนั้นไม่แก้ไขให้สำนักงานรายงานคณะกรรมการเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาระงับ การใช้จ่ายเงินกู้นั้น

ข้อ ๒๑ เพื่อประโยชน์ในการกำกับติดตามการบริหารหนี้ของรัฐวิสาหกิจที่ทำธุรกิจให้กู้ยืมเงิน ธุรกิจบริหารสินทรัพย์ หรือธุรกิจประกันสินเชื่อ โดยกระทรวงการคลังไม่ได้ค้ำประกัน ให้หน่วยงานนั้น จัดส่งข้อมูลหนี้เงินกู้ให้สำนักงานตามแบบและระยะเวลาที่สำนักงานกำหนด

ส่วนที่ ๒

การรายงานผลการบริหารหนี้สาธารณะ

ข้อ ๒๒ ให้สำนักงานรายงานสถานะหนี้สาธารณะประจำเดือนต่อประธานกรรมการนโยบาย และกำกับการบริหารหนี้สาธารณะเพื่อทราบ และเผยแพร่รายงานดังกล่าวไว้ในระบบเครือข่ายสารสนเทศของสำนักงานภายในสิ้นเดือนถัดไป

ข้อ ๒๓ ให้สำนักงานรายงานสถานะหนี้สาธารณะต่อคณะกรรมการเพื่อเสนอต่อ คณะรัฐมนตรีตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๕ (๑) ตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารหนี้สาธารณะ

ประกาศ ณ วันที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

อภิศักดิ์ ตันติวรวงศ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

ประธานกรรมการนโยบายและกำกับการบริหารหนี้สาธารณะ